

Activiteitenbesluit Woon- en verblijfsgebouwen

Op 1 januari 2008 is het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, ofwel het Activiteitenbesluit in werking getreden. Bij het Activiteitenbesluit hoort een ministeriële regeling, de Regeling algemene regels voor inrichtingen milieubeheer. Voor een groot aantal woon- en verblijfsgebouwen geldt het Activiteitenbesluit. Dit informatieblad gaat in op de relevante milieuaspecten bij woon- en verblijfsgebouwen.

Onder woon- en verblijfsgebouwen valt een brede groep gebouwen: van stationsgebouwen tot banken, van kerken en scholen tot kleine televisiestudio's. Daarnaast geldt het Activiteitenbesluit voor brandweerkazernes.

Niet altijd meldingsplicht

Het merendeel van de woon- en verblijfsgebouwen, zoals kantoren en een groot deel van de scholen en zorginstellingen, belasten het milieu niet of nauwelijks. Deze bedrijven (type A-inrichtingen onder het Activiteitenbesluit) hebben daarom geen meldingsplicht, maar moeten wel aan de voor hen geldende eisen van het besluit voldoen. Vinden er binnen woon- en verblijfsgebouwen wel milieubelastende activiteiten plaats, zoals opslag van gevaarlijke stoffen, het bereiden van voedingsmiddelen of het drukken of verven van producten, dan is er wel een meldingsplicht (type B-inrichtingen). In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat woon- en verblijfsgebouwen een vergunning nodig hebben (type C-inrichtingen).

Dit is het geval als er sprake is van een vergunningplichtige activiteit (genoemd in bijlage 1, onderdeel C, van het Besluit omgevingsrecht), zoals een houtgestookte ketel, grootschalige bereiding van voedingsmiddelen of grootschalige opslag van vuurwerk.

Van oud naar nieuw

Als in het kader van het 'oude' Besluit woon- en verblijfsgebouwen milieubeheer nadere eisen zijn opgelegd, gelden die meestal onder het Activiteitenbesluit nog steeds. Een nadere eis wordt geacht omgezet te zijn in een maatwerkvoorschrift voor onbepaalde tijd. Dit is alleen mogelijk als het Activiteitenbesluit voor die bepaalde activiteit de ruimte biedt om maatwerkvoorschriften te stellen. Voor inrichtingen die voor de inwerkingtreding van het Activiteitenbesluit onder de milieuvergunningplicht vielen en over een milieuvergunning beschikten, werden de voorschriften uit de vergunning tot 1 januari 2011 als maatwerkvoorschrift beschouwd.

Energiebesparing

In het Activiteitenbesluit is de verplichting opgenomen tot het treffen van alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder. De verplichting geldt ook voor maatregelen die een positieve netto contante waarde hebben bij een interne rentevoet van 15%. Een overzicht van rendabele maatregelen vindt u op de website van InfoMil in de databank Energiebesparing en Winst.

De verplichting geldt niet voor bedrijven waar jaarlijks minder dan 50.000 kWh aan elektriciteit én jaarlijks minder dan 25.000 kubieke meter aan aardgasequivalenten wordt verbruikt. Als meer dan 200.000 kWh aan elektriciteit of meer dan 75.000 m³ aan aardgasequivalenten wordt verbruikt geldt ook de verplichting om energiebesparende maatregelen te treffen. Het bevoegd gezag kan een onderzoek verlangen, mits het aannemelijk maakt dat niet alle 'verplichte' energiebesparende maatregelen in de inrichting zijn getroffen. Als blijkt dat niet alle energiebesparende maatregelen zijn gerealiseerd, moeten deze maatregelen alsnog worden gerealiseerd binnen een (redelijke) termijn die door het bevoegd gezag wordt bepaald. Meer informatie over energiebesparing staat op → www.infomil.nl/energie.

Warmtekrachtinstallaties

Warmtekrachtinstallaties (WKK) van meer dan 100 kilowatt op aardgas, propaan of butaan moeten een rendement hebben van ten minste 65%. De hoeveelheid warmte die ongebruikt aan de omgeving wordt afgegeven moet zo klein mogelijk zijn. Hieronder wordt ook de warmte verstaan die door de noodkoeler wordt afgegeven.

Lozingen

Iedere inrichting waarin voedingsmiddelen worden bereid waarbij vethoudend afvalwater vrijkomt, is verplicht een vetafscheider en een slibvangput te plaatsen. Dit is verplicht omdat rioolverstoppingen door gestold vet veel voorkomen en overlast en milieuverontreiniging veroorzaken. In tegenstelling tot voorgaande besluiten is er geen getalsmatige emissiegrenswaarde voor vet in het te lozen afvalwater opgenomen, omdat deze heel moeilijk te bepalen is.

Het Activiteitenbesluit geeft de mogelijkheid om bij maatwerkvoorschrift af te wijken van de verplichte vetafscheider. Bijvoorbeeld wanneer het bereiden van voedingsmiddelen binnen een inrichting weinig voorkomt of het afvalwater geen vet bevat. Voor inrichtingen die zijn opgericht voor 1 januari 2008, onder het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer vielen én waar geen vetafscheider aanwezig is, is bepaald dat geacht wordt dat dit maatwerkvoorschrift is verleend en blijft het lozen van afvalwater zonder vetafscheider toegestaan.

Eisen vetafscheider

Wanneer een vetafscheider vereist is, is het van groot belang dat deze groot genoeg is om het vet te verwerken (gedimensioneerd conform de oude NEN 7087 of de nieuwe NEN-EN 1825-2) en goed wordt onderhouden. Zelfs als aan deze voorwaarden is voldaan, is dat geen garantie voor een probleemloze lozing op het riool. Daarom mag redelijkerwijs van de ondernemer worden verwacht dat hij nog een aantal preventieve maatregelen treft. Voor de hand liggende preventieve maatregelen zijn het zorgvuldig gebruik van reinigingsmiddelen en het – voor het spoelen – zoveel mogelijk droog van het servies verwijderen van maaltijdrestanten.

Bovendien moet de ondernemer eventuele gebreken aan de afscheider of slibvangput direct verhelpen. Het bevoegd gezag heeft hier een toetsende taak.

In de NEN-EN 1825 staat dat de vetafscheider ten minste elke maand en bij voorkeur elke veertien dagen geleeft, gereinigd en met schoon water hervuld moet worden. Het Activiteitenbesluit laat een lagere frequentie toe, mits daarmee de goede werking van de vetafscheider wordt gewaarborgd. Ook voorziet het Activiteitenbesluit in een overgangsregeling voor reeds geplaatste afscheiders die voldoen aan en gebruikt worden conform NEN 7087.

Voedselrestvermaler niet toegestaan

Het gebruik van een voedselrestvermaler in de afvoer is expliciet verboden. Het afvalwatersysteem wordt met de lozing van vermalen voedselresten extra belast. Het toelaten van lozing op de riolering via de voedselrestvermaler staat haaks op de uitgangspunten van het Nederlandse afvalscheidingsbeleid.

Geur

Bij het vervaardigen of bereiden van voedingsmiddelen is geuremissie te verwachten. Zolang deze activiteit en de emissie in aard en omvang overeenkomen met voedselbereiding in een huishouden, is het niet redelijk hier meer of andere eisen aan te stellen dan voor huishoudens zouden gelden. Als er sprake is van bedrijfsmatige voedselbereiding moet er of een doelmatige ontgeuringsinstallatie geplaatst worden, of een afvoerpijp die voldoende hoog is in vergelijking met de omliggende bebouwing en die de uittredende lucht zoveel mogelijk verticaal uitblaast. Dampen die vrijkomen bij grillen (anders dan met houtskool) dan wel frituren of bakken in olie of vet, moeten altijd geleid worden afgezogen door een doelmatig verwisselbaar of reinigbaar vetvangend filter. Een doelmatige ontgeuringsinstallatie moet voldoende capaciteit bevatten om betreffende geurcomponenten te reduceren. De ontgeuringsinstallatie wordt zo vaak als voor een goede werking nodig is, vervangen, gereinigd of geregenereerd.

Maatwerkmogelijkheden

Het kan zijn dat er hinder optreedt door blootstelling aan geur (de geurbelasting te hoog is). Het bevoegd gezag kan in die gevallen een maatwerkvoorschrift inzetten om de blootstelling aan geur (geurbelasting) te verlagen. Hij kan bijvoorbeeld bepalen dat de afzuiging moet worden verbeterd of dat de afvoerpijp van de afgezogen dampen en gassen moet worden verhoogd of verplaatst. Daarnaast kunnen gedragsmaatregelen, bronafzuiging voor het beperken van diffusie-emissies – openstaande ramen of deuren – of het beperken van de geurbelasting op specifieke tijdstippen in een maatwerkvoorschrift worden opgenomen. De geurhindersystematiek van de Nederlandse emissierichtlijn (NeR) is het kader waarbinnen het bevoegd gezag de afweging voor aanvullende eisen in maatwerkvoorschriften maakt.

Stook- en verwarmingsinstallaties

In stookinstallaties met een nominaal vermogen tot 20 kW zijn alle brandstoffen, dus ook hout of kolen toegestaan zonder dat een vergunning nodig is. Boven 20 kW zijn zonder vergunning alleen de volgende brandstoffen toegestaan: vloeibare brandstoffen zoals huisbrandolie en dieselolie, aardgas, propaangas, butaangas en biodiesel die voldoet aan NEN-EN 14.214 en toegelaten is als brandstof voor het wegverkeer. Als andere brandstoffen of afval worden verstoekt is de inrichting vergunningplichtig.

De stookinstallatie in een woon- of verblijfgebouw zal in de meeste gevallen een verwarmingsketel zijn. Een ketel draagt de verbrandingswarmte over aan water of stoom. Bij kachels en haarden is dit meestal niet het geval en deze worden daarom niet beschouwd als een stookinstallatie. De eisen voor stookinstallaties zijn dan ook niet van toepassing op kachels en haarden. De keuring van het merendeel van de stookinstallaties in woon en verblijfsgebouwen, is sinds 1 april 2010 geregeld in het Besluit emissie-eisen middelgrote stookinstallaties (Bems). De voorschriften voor keuring en onderhoud zijn met de overgang van het Activiteitenbesluit naar het Bems niet gewijzigd.

Keuringen van stookinstallaties die onder het Bems vallen moeten plaatsvinden op veilig functioneren, optimale verbranding en energiezuinigheid. De keuring mag alleen worden uitgevoerd door een persoon die SCIOS-gecertificeerd is of kwaliteit levert die daaraan gelijkwaardig is.

Een stookinstallatie die onder het Bems valt moet afhankelijk van het vermogen en het type brandstof periodiek worden gekeurd. In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van verplichte keuringen.

Overzicht keuringen stookinstallaties		
Nominaal vermogen	Keuringsfrequentie	
stookinstallatie	gasgestookt	niet gasgestookt
< 20 kW	geen	geen
< 100 kW	geen	eenmaal per vier jaar
> 100 kW	eenmaal per vier jaar	eenmaal per twee jaar

Keuring bij ingebruikname is niet noodzakelijk en onderhoud is alleen verplicht als uit de keuring blijkt dat onderhoud noodzakelijk is. Ondanks dat keuring bij ingebruikname niet verplicht is, betekent dit nog niet dat die achterwege kan blijven. Immers, aan de hand van een keuringsrapport bij de ingebruikname van een stook- of verwarmingsinstallatie kan de eigenaar aantonen dat de installatie veilig functioneert, er een optimale verbranding plaatsvindt en dat de installatie energiezuinig is. Bovendien wordt ook in de brandverzekering vaak de eis gesteld dat er jaarlijks onderhoud aan de installatie moet worden verricht om bij brand, veroorzaakt door die installatie, een geslaagd beroep op die verzekering te kunnen doen.

Legionella

Ter beheersing van legionellisico's voor de omgeving, zijn in het Activiteitenbesluit eisen opgenomen voor natte koeltorens. Bedrijven waar een natte koeltoren aanwezig is, moeten beschikken over een risicoanalyse en een legionellabeheersplan. Voor natte koeltorens gelden ook eisen op grond van de Arbo-regelgeving, die zijn gericht op bescherming van uw eigen werknemers. De eisen in het Activiteitenbesluit sluiten zoveel mogelijk aan op de Arbo-regelgeving.

Brandblusmiddelen

De jaarlijkse controle op de aanwezigheid en werking van brandblusmiddelen is niet in het Activiteitenbesluit opgenomen. Deze eisen zijn opgenomen in het Besluit brandveilig gebruik bouwwerken (Gebruiksbesluit). De frequentie van de controle en onderhoud van brandblusmiddelen is ten minste eenmaal per twee jaar.

In deze serie

Informatiebladen zijn er onder andere over de volgende thema's: het Activiteitenbesluit, Overgangsbepalingen, Gebruiksbesluit, Bodem, Lozingen, Lucht, Opslag stoffen en Geluid. Daarnaast zijn er informatiebladen voor de volgende branches: Horeca, Automotive, Woon- en verblijfsgebouwen en Drukkerijen. Er wordt gewerkt aan nieuwe thematische en branchegerichte informatiebladen.

Meer informatie

De informatie in deze factsheet is ontleend aan de tekst van het Activiteitenbesluit en de bijbehorende ministeriële regeling geldend op 1 januari 2012. De beschreven informatie is geen volledige weergave van het Activiteitenbesluit. Er kunnen dan ook geen rechten aan worden ontleend.

Meer informatie over het Activiteitenbesluit kunt u vinden op

→ www.rijksoverheid.nl/activiteitenbesluit en op

→ www.infomil.nl/activiteitenbesluit.

Op deze websites zijn ook alle informatiebladen die over het Activiteitenbesluit zijn gemaakt digitaal beschikbaar.

Overheden kunnen voor meer informatie terecht bij de helpdesk van Kenniscentrum InfoMil, via

→ www.infomil.nl/helpdesk. Bedrijven kunnen voor meer

informatie terecht bij hun koepelorganisatie of bij

Antwoord voor bedrijven → www.antwoordvoorbedrijven.nl.

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ienm

December 2011